Luonnonvarakeskus

Dnro 2121/00 00 02 00/2019

3.10.2019

Asia: E 30/2019 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous ja sosiaalikomitealle ja alueiden neuvostolle: EU:n toimien tehostaminen maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi

Eduskunta
Ympäristövaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Taneli Kolström, Senior advisor

Asiantuntijalausunto

Ympäristövaliokunta on pyytänyt Luonnonvarakeskuksen lausuntoa Komission tiedonannosta Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous ja sosiaalikomitealle ja alueiden neuvostolle: EU:n toimien tehostaminen maailman metsien suojelemiseksi ja ennallistamiseksi.

Luonnonvarakeskus kiittää kuulemiskutsusta ja mahdollisuudesta lausua asiasta.

Esitetyn tiedonannon yleinen ja kannatettava tavoite on suojella ja lisätä maailman metsäpinta-alaa. Tiedonanto esittää koko joukon EU:n toimia, joilla suojellaan maailman metsiä, erityisesti vanhoja luonnontilaisia metsiä ja ennallistetaan metsiä kestävällä ja vastuullisella tavalla.

Tiedonannossa esitetään viisi päätavoitetta:

Päätavoite 1: Pienennetään maankäyttöön kohdistuvaa EU:n kulutusjalanjälkeä ja kannustetaan ihmisiä EU:ssa kuluttamaan tuotteita toimitusketjuista, jotka eivät aiheuta metsäkatoa.
Päätavoite 2: Tehdään yhteistyötä tuottajamaiden kanssa, jotta voidaan vähentää metsiin kohdistuvia paineita ja varmistaa, ettei EU:n kehitysyhteistyöstä aiheudu metsäkatoa.
Päätavoite 3: Vahvistetaan kansainvälistä yhteistyötä metsäkadon ja metsien tilan heikkenemisen pysäyttämiseksi ja kannustetaan metsien ennallistamiseen.
Päätavoite 4: Suunnataan rahoitusta kestävämpien maankäyttötapojen tukemiseen.
Päätavoite 5: Tuetaan metsiin ja hyödykkeiden toimitusketjuihin liittyvien tietojen saatavuutta, laatua ja käyttömahdollisuuksia. Tuetaan tutkimusta ja innovointia.

Yleisesti metsäpinta-alan on kasvanut pohjoisella pallonpuoliskolla (esim. EU:ssa) sekä myös Kiinassa ja Intiassa metsien häviäminen on kääntynyt metsien kasvuksi 1990-luvlla. Metsäkatoa on kuitenkin jatkunut etenkin trooppisilla alueilla ja noin 80 prosenttia maapallon metsäkadosta johtuu maatalouteen käytettävien maa-alueiden laajenemisesta.

Tiedonannossa tuodaan hyvin vahvasti esille ja aivan oikeutetusti kulutusjalanjälkemme ja sen vaikutus metsäkatoon tuotantoketjun alkupäässä.

Helsingin yliopistossa tehdyn tutkimuksen (Kauppi ym 2018) mukaan metsien viimeaikaista uutta elpymistä selittää keskeisesti ihmisten hyvinvointi. Professori Pekka Kauppi on esittänyt tämän muodossa ”Kun ihmiset voivat hyvin, myös metsät voivat hyvin”. Toisaalta myös se, että metsällä on myös taloudellinen arvo kannustaa hoitamaan metsiä sen sijaan, että metsä korvataan jollain toisella maankäyttömuodolla. Tästähän me ja meidän metsien käytön historia on hyvä esimerkki.

Tämä ihmisten hyvinvoinnin ja metsien välinen kytkentä ei näy päätavoitteissa mutta sen on kuitenkin onneksi löydettävissä hyvin tiedonannon yksittäisissä toimenpide-ehdotuksissa etenkin päätavoitteen neljä alla. Taloudellisen hyvinvoinnin ja vakaan yhteiskunnan merkitystä metsäkadon ehkäisyssä ei voi koskaan korostaa liikaa.

Yhtenä mielenkiintoisena yksittäisenä toimenpiteenä esitetään perustettavaksi EU:n seurantakeskus, joka käsittelisi metsäkatoa, metsien tilan heikkenemistä sekä maailman metsäpinta-alan muutoksia ja niiden aiheuttajia. Suomi ja Euroopan maat käyttävät yleiseurooppalaisia metsien kestävän hoidon ja käytön kriteerejä (Forest Europe prosessi) metsien tilan raportoinnissa. Esitetyssä toimenpiteessä on tavoite hyödyntää erityisesti Copernicus-satelliittijärjestelmää. Ajantasaisen tiedon lisääminen ja uusien ratkaisumallien etsiminen on kannatettavaa. Toki etenkin satelliittipohjaisen tiedon käyttämiseen liittyy omat ongelmansa.

Taneli Kolström

Viite: Kauppi PE, Sandström V, Lipponen A (2018) Forest resources of nations in relation to human well-being. PLoS ONE 13(5): e0196248. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0196248